

erica

DHR. SCHOEBBEN ROGER

DORPSTRAAT 62
3745 EIGENBILZEN

011/

DRIEMAANDELIJKSE UITGAVE VAN DE WERKGROEP LIMBURGSE NATUURGIDSEN

MAART 1986

Erica

14de jaargang nr. 1

van de

WERKGROEP LIMBURGSE

NATUURGIDSEN

Lid van:

Natuurbeschermingsactie

Limburg (NAL)

Nationaal Verbond

van Natuurbescherming

Redactie:

Cécile Ulenaers

Steenweg op Linde 66

3570 Linde Peer

Tel 011-735279

Annemie Verheyden

Naamse Steenweg 245

3800 St. Truiden

Tel 011-684060

Mimi Modelaers

Leeuwerikstraat 3

3690 Bree

Tel 011-462575

Theo Dreesen

Neeroeterenstraat 53

3671 Opoeteren

Tel 011-864354

Abonnementen:

150 F te storten op

235-0010248-75

v/d Limburgse Natuurgidsen

Aan dit nummer werkten mee:

Liliane Dedroog, Ludo Vandewal,

Annemie Verheyden,

Cécile Ulenaers,

Frans Keijers, Jos Jacobs,

Theo Dreesen, Edgard Stevens

Ieder auteur is verantwoor-

delijk voor zijn eigen

artikel.

Verantwoordelijke uitgever:

Theo Dreesen

Neeroeterenstraat 53

3671 Opoeteren

INHOUD

2 Inhoud

2 Mug

3 Woord vooraf

3 Redactioneel

4 Jaarvergadering

5 Dag, lieve mensen

6 Vormingsactiviteiten

9 Onder de loep

11 Lichting 85

15 Eigen uitgaven

16 Kruisende woorden

Mug

Er zit een mug op de deur van het toilet. De deur van het toilet is wit. En de mug is zwart. Wittewrongel zou het kunnen bewaren voor altijd, de tijdelijke vereniging van de zwarte mug en de witte deur en de zwarte schaduw van de zwarte mug op de witte deur. Ik kan alleen maar kijken.

Je kijkt in de winter anders naar muggen dan in de zomer. Vind ik. Of liever, in de winter kijk je ernaar, in de zomer zoek je een krant. Zo'n dikke zaterdageditie. Met die gebundelde openstaande betrekkingen kan je lelijk huishouden.

Maar goed, we dwalen af.

De vraag is: is dit nog een mug ?

Of is dit ál een mug ?

Houden muggen ergens een winterslaap ? Of is een mug een beest van vier seizoenen en van de eeuwige slaap in de gonzende muntvelden ? Weet U, het is zo lekker géén bioloog te zijn. Dan blijven er nog vragen over.

Ik wed, een bioloog op hetzelfde toilet denkt: "Ach, een *culex pipiens*." En daarmee is de kous af.

Biologen trekken rapper door dan schrijvers.

Henri van Daele

uit "Boerenjongens"

Woord Vooraf

Beste,

Bij ontvangst van Erica zul je wel even verwonderd opgekeken hebben. Erica in een nieuw kleedje met een nieuwe visie !

Eerst en vooral wil ik twee van onze bestuursleden in de bloemetjes zetten. Een ruiker maartse viooltjes voor Jef die gedurende zoveel jaren de bezielende motor en het duiveltje-doe-al was voor Erica en zoveel andere karweitjes. Hartelijk dank Jef !

Een tweede ruiker voor Theo, die nu deze verantwoordelijkheid op zich neemt. Hij kent echter de zaak ten gronde, vermits hij samen met Jef reeds sinds geruime tijd instond voor deze fijne verzorgde uitgave.

Voor wat de nieuwe visie betreft is de samenwerking binnen de Limburgse Natuurbescherming één van onze hoofdbekommernissen. Graag willen wij op dit vlak toonaangevend zijn door alle algemene natuurartikelen over te hevelen naar het NAL-pakket. Erica zelf willen wij beperken tot informatie en klein en groot nieuws, vreugde en leed binnen onze groep. Wij hopen zo een klein steentje bij te dragen om eens te komen tot één Limburgs natuurtijdschrift.

Omwille van de winterse omstandigheden met een geringere belangstelling voor onze jaarvergadering waarmee wij in januari geconfronteerd werden, verplaatsen wij deze bijeenkomst dit jaar naar de lente.

Op 12 april spreken wij af te Tongeren.

Roger Schoebben
Voorzitter

- eenheid
- in het
- geheel.

Redactioneel

Een nieuwe lente, een nieuwe Erica. Afgeslankt...

Nu een verandering in de redactie van Erica zich opdroeg, opteerde het bestuur van de werkgroep om terug de draad van een oude droom op te nemen: in Limburg trachten te komen tot één volwaardig milieutijdschrift, met voor de plaatselijke vereniging een aanvulling, specifiek voor die vereniging.

Op het ogenblik is de situatie in Limburg zo dat 19 milieugroeperingen met een eigen plaatselijk tijdschrift de NAL-krant bij hun uitgave bijvoegen. In het eigen blaadje verschijnen naast vereniging- gebonden artikels, ook vaak publikaties die gans Limburg zouden kunnen interesseren.

Als Limburgse natuurgidsen, die in elke milieuvereniging van Limburg vertegenwoordigd zijn, waren wij misschien het best geplaatst om een initiatief te nemen om tot meer eenheid te komen.

Wat gaan we doen ? Erica blijft bestaan als contactblad tussen de natuurgidsen, maar zal enkel nog typisch-verenigingsgebonden artikels bevatten: vormings-activiteiten, eigen gidsenwerking, verslagen van activiteiten, enz. Artikels van algemene aard, die interessant zijn voor een ruimer publiek, verhuizen naar de NAL-krant, die samen met Erica bezorgd wordt. Ook onze (publieke) wandelkalender vindt een plaats in de NAL-krant, om aldus een groter publiek te bereiken; (4000 exemplaren tegenover 500 voor Erica.)

Het is dus niet de bedoeling dat het eigen ledenblad verdwijnt, maar wel dat het eigen gedeelte voorbehouden blijft aan de vereniging, terwijl de NAL-krant zou moeten uitgebouwd worden tot een volwaardig contactorgaan voor alle milieuorganisaties in Limburg.

De NAL-redactie werd uitgebreid en de natuurgidsen hebben er zich toe verbonden het educatieve gedeelte ervan te verzorgen. Dus wat dat betreft is er niets veranderd: uw artikels worden nog steeds met open armen ontvangen op onze redactie. Indien ze betrekking hebben op natuurgidsen-activiteit verschijnen ze in het Erica gedeelte, in het andere geval verblijden we er gans Limburg mee.

De adressen van de redactieleden vindt je op de binnenbladzijde.

Vormingsactiviteiten

Een vereniging die zich respecteert houdt een jaarvergadering. Dan wordt er verslag opgemaakt over het voorbije jaar, worden er bepaalde opties voor het nieuwe jaar gesteld, dan wordt er bezonnen over de essentie van de vereniging, en wordt er tenslotte bij een natje en een droogje nagekaart met vrienden en kennissen.

JAARVERGADERING
Par. Centrum St. Jan
Tongeren
12 april
10 uur

Een van de redenen voor een zwakkere opkomst op de jaarvergaderingen van de laatste jaren was zonder discussie het slechte weer. Het bestuur van de werkgroep besliste dan ook om de jaarvergadering te verschuiven naar de lente. Onze vrienden uit Tongeren zorgden dit jaar voor de praktische uitvoering.

WAT - WAAR - WANNEER ???

Op zaterdag 12 april 1986 in het Parochiaal Centrum St. Jan, dichtbij de St. Jans kerk te Tongeren. (Iedere inboorling van die stad kan je wegwijs maken.)

10 uur : Samenkomst aan het centrum voor een voormiddagwandeling op de Beukenberg. Leiding: Natuurgidsen van Tongeren.

12 uur : (meegebrachte) lunch in het Centrum.

14 uur : Jaarvergadering:

- jaaroverzicht
- toespraak(je) van de voorzitter.
- Feestrede door Donaat Snijders.
- Gezellig verbroederen of kennismaken met nieuwe gidsen bij koffie en biologische vlaai, of wijn en kaas. (Who knows, who cares ?)

Donaat Snijders, oud-directeur van het Kruis-college te Neeroeteren, germanist en heemkundige is vooral bekend om zijn streekgebonden vertellingen, zijn verbondenheid met de natuur, zijn liefde voor het Maasland. Van zijn hand verschenen in Erica verschillende gedichten, waaruit zijn ontgoocheling spreekt over de teloorgang van een enig landschap. Hij is een boeiend en geestig causeur, die sinds jaren vele vrienden telt bij de natuurgidsen.

Iedereen is bij deze van harte uitgenodigd. Het weer mag deze keer geen belemmering zijn. Wie de lente op de Beukenberg niet kan meemaken, kan zich 's namiddags bij de groep voegen in het Parochiaal Centrum. En tenslotte is het dan ook nog Paasvakantie. ALLEN DAARHEEN DUS !

583 gidsen

*Vormingsactiviteiten
natuurwet. welby*

Daq, Lieve Mensen

In het vorige nummer hebben we het "allerlaatste woord" van Jef gelezen, zijn afscheid van Erica en van U allen. Hij vond dat het tijd was om te gaan, en alhoewel iemand op de bestuursvergadering, waar dat werd aangekondigd, reageerde met "Dat is een ramp!", respecteren we zijn beslissing.

De "wat nu?"-stemming die daarop volgde, deed me terugdenken aan de moeilijke periode begin 1977, toen ons tijdschrift dreigde de mist in te gaan, na een jaar fusie met de Koerier van de Stichting Limburgs Landschap. Jef Leyssen, toen kersvers lid van het bestuur, bood zich aan om Erica te doen herrijzen onder de vroegere naam. (Naam die ook de eerste jaargangen '74 en '75 hadden gedragen.)

Het begon als een bescheiden bloempje, voorjaar 1977, maar groeide door de verrassende creativiteit van Jef stilaan uit tot een hele ruiker met een voor natuurtijdschriften ongewone diversiviteit. Zijn ruime interesse en diep doorzicht gooiden heelwat venstertjes open en brachten dieperliggende draden en facetten van het natuurbehoud onder de aandacht van de lezers. (Af en toe waren dat zelfs erg gevoelige draden...)

Ja, "veel sprankels van zijn geest" heeft Jef in Erica gestrooid, zoals K. Gibran zegt in het gedicht dat hij aanhaalde, het was zijn geesteskind al die jaren. Het vrij plotse overlijden van onze vertrouwde drukker luidde het einde in van een periode, gekenmerkt door een haast woordeloze verstandhouding en vriendschappelijke samenwerking met de familie Van Houtte te Genk, waar onze Erica sinds 1977 in de watten werd gelegd.

Maar het leven gaat verder... en net lijk in 1977 bood iemand zich aan om van Erica zijn zorgenkind te maken: Theo Dreesen, onze ondervoorzitter, die met de brochures Zeeland en Hoge Venen al bewees dat zoiets hem wel is toevertrouwd.

Dank, Jef, voor die lange rij ruikers Erica !

Dank, Theo, die de vlag wil overnemen! Het ga Erica goed.

Meestal vind je in het decembern timer een stortingsformulier voor de volgende jaargang. Daar hebben we bewust mee gewacht, zodat je meteen kon ervaren hoe Erica er nu uitziet. We sturen dit nummer ruim naar iedereen die de laatste jaren op onze adressenlijst stond, voor sommigen als een hernieuwde kennis-making en gelegenheid om weer met de activiteiten van de Werkgroep aan te sluiten. Wil je het volgende nummer ook in je bus, dan storten abonnees 150 frank op onze rekening. (Ja, ook de prijs is afgeslankt!)

Van natuurgidsen verwachten we een vrije gift, minimum 50 frank, voor verzendingskosten en als teken van werkelijke interesse. Als milieubewuste groep willen we geen geld en papier investeren in tijdschriften die rechtstreeks in de papiermand belanden. Dank aan hen die reeds een storting deden, dat was enorm sympathiek !

De cursus natuurgids 1986 startte op 8 februari te Hasselt, met een 70-tal kandidaten. Waarschijnlijk groeit de groep nog aan, want de krokusvakantie was net begonnen en de roep van de sneeuw was voor sommigen onweerstaanbaar. Veel moed aan de deelnemers. 1986 wordt beslist een verrijkend jaar !

Intussen kijken we uit naar enkele belangrijke samenkomsten, gelegenheden om andere natuurgidsen te ontmoeten in een gezellige sfeer:

12 april : jaarvergadering te Tongeren

25 mei : Contactdag met de Nederlandse Natuurgidsen te Rolduc.

Spreek af met enkele vrienden-natuurgidsen en rij er samen heen.

Mogen we zeggen tot ziens ?

Tenslotte wil ik namens het ganse bestuur onze oprechte deelneming betuigen aan onze voorzitter en zijn familie bij het overlijden van zijn schoonmoeder, einde januari.

Cécile Ulenaers.

Vormingsactiviteiten

Er bestaat een levensgroot misverstand onder de mensen, ook bij vele natuurgidsen: men noemt steevast alles wat zich ten zuiden van de taalgrens uitstrekt "De Ardennen". Frans Keijers en Paul Denis vonden het de hoogste tijd dat er hieraan iets verholpen werd. Wie meegaat op deze geologische-lente-uitstap is voorgoed van dit waanidee genezen. Allen daarheen dus. T.D.

GEOLOGIE

Daguitstap Ardennen

Zondag 27 april 1986

Afrit Herderen-Riemst

8 uur

Na onze Condroz verkenning van 1985, zullen we dit jaar de Ardennen en de kalkzoom van dichtbij gaan bekijken.

De KALKZOOM is een smalle strook tussen de Condroz-Fagne en Famenne enerzijds, en de Ardennen anderzijds. De ondergrond van deze streek bestaat uit kalkstenen van het Couviniaan en het Givetiaan van het Midden-Devoon. In deze streek vind je typische karstverschijnselen, zoals dolines, verdwijngaten, grotten, enz...

De kalkzoom is beroemd om zijn toeristisch aantrekkelijke grotten. Denk aan Remouchamps, Hotton, Rochefort, Han, Beauraing, enz... We zullen deze verschijnselen gaan bekijken in de buurt van Remouchamps. Aan deze kalkrijke ondergrond is natuurlijk ook een typische kalkflora en -fauna gekoppeld.

De ARDENNEN, de geografische streek met in de ondergrond vooral gesteenten uit het Onder-Devoon en het Cambro-siluur, bezoeken we in de omgeving van Nonceveux en Coö.

De verklaring van het landschap met zijn diepe rivierdalen en verschillende erosieniveaus moet gezocht worden in de gesteenten in de ondergrond, de verwerking en de erosie, die hierop hebben plaats gehad, vooral tijdens de IJstijden.

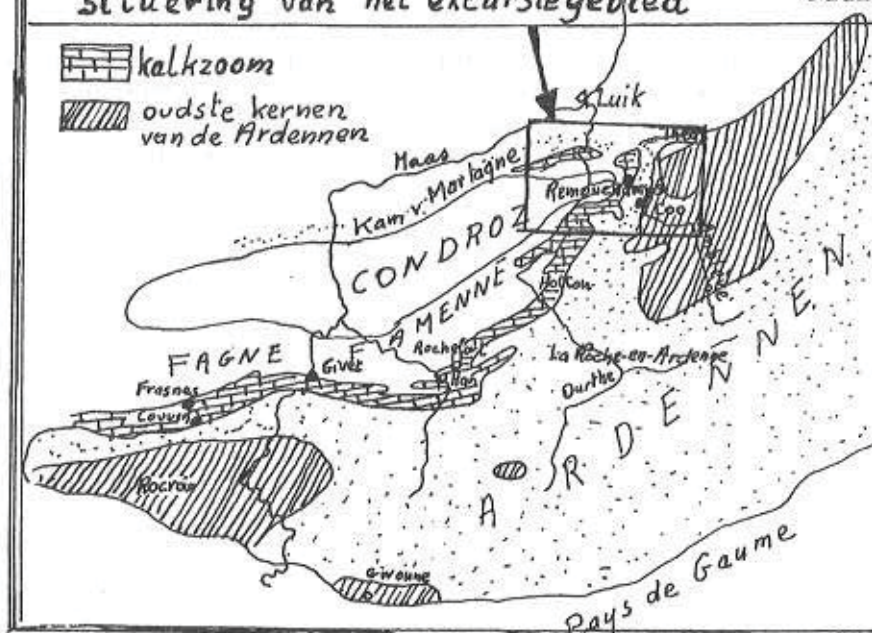
Ook zullen we aandacht besteden aan de bewoning, het bodemgebruik en de andere menselijke activiteiten, o.a. het bouwen van hydro-electrische centrales. Het bosrijke landschap zal eveneens mogelijkheden bieden tot het waarnemen van allerlei planten en dieren.

De kennis van de geologische ondergrond, de aard van de gesteenten en van de geologische processen zullen ons helpen om deze landschappen beter te begrijpen.

Hartelijk welkom op deze excursie.

Situering van het excursiegebied

Paul Denis en Frans Keijers

Sinds meer dan 10 jaren wordt er, afwisselend in Nederland en aan deze kant van de grens, een contactdag gehouden tussen de Natuurgidsen uit beide Limburgen. Onze vrienden uit het land van Overmaas zijn dit jaar onze gastheren.

De contactdag vindt plaats in de voormalige mijnstreek van Nederlands Limburg. Vanaf 10 uur worden we verwacht in een van de eerbiedwaardigste kultuurmonumenten van Limburg: de oude abdij van ROLDUC bij Kerkrade. In een van de historische kelders van de abdij wordt ons de ochtendkoffie aangeboden.

Om 10.30 worden we rondgeleid in de abdij.

Na de (meegebrachte) lunch is er een keuze uit 3 wandelingen in het Wormdal bekend om zijn kleine riviertjes en uitmuntende flora. Daar de wandelingen de Duitse grens oversteken is een paspoort vereist.

Na de wandeling wordt er verder verbreed met onze Nederlandse vrienden.

Meer informatie wordt begin mei aan de natuurgidsen bezorgd.

Op 8 februari ging ging in het Kultureel Centrum van Hasselt de nieuwe cursus natuurgids van start. Een 75 tal kandidaten boden zich aan. De gediplomeerden van vorige jaargangen zijn echter ook nog steeds welkom op deze cursus: wie een bepaald onderdeel van de cursus eens wil opfrissen kan zonder meer die bepaalde les bijwonen. Voor de geïnteresseerden geven we hierna de volgorde der lessen, tenminste voor de eerstvolgende maanden.

22 maart	Momentopnamen uit de dierenwereld I
12 april	Het wisselen van de seizoenen
19 april	Momentopnamen uit de plantenwereld I
26 april	Vogels waarnemen in de natuur - 5.30 Centrum bosbiologie Bokrijk
	Het bos in de Kempen 8.30 Centrum Bosbiologie
3 mei	Voorjaarsbloeiers Bunderbos - daguitstap 8.15 Genk station
10 mei	Momentopnamen uit de plantenwereld II
17 mei	Excursie vallei van de Zwarte Beek - 9.00 Koersel Kapel
24 mei	Excursie Parklandschap - 9.00 parking Kasteel Bokrijk
31 mei	Plantkunde : begrippen, terminologie, determineren
7 juni	Dagexcursie Voerstreek - zinkflora Plombières - 8.30 KC Hasselt
14 juni	Praktijk determineren
21 juni	Problemen met opdracht - Praktijk planten determineren.
28 juni	Dagexcursie Hoge Venen : Kaart en kompas gebruiken
	Flora van een beekdal

Zij Hebben Gezegd:

"Men kan pas over iemand oordelen, als men drie weken in zijn schoenen heeft gelopen." (Indiaans gezegde)

CONTACTDAG
Ned. Natuurgidsen
Zondag 25 mei 1986
Abdij Rolduc Kerkrade
10 uur

CURSUS
Natuurgids
Iedere zaterdag
KC Hasselt
9 uur

Natuurgids zijn is een veelomvattende opdracht: de ene leidt wandelingen, de andere werkt in diverse milieugroepen, nog anderen gebruiken hun natuurervaring in hun onderwijs-job.

We zullen trachten in iedere Erica de gevarieerde vorm van natuurgids-zijn wat nader toe te lichten.

Deze keer stelt zich een werkgroep uit het onderwijs zich voor.

NABOL : Natuurwerkgroep Basisonderwijs Limburg.

De NABOL bestaat uit een aantal vrijwillige medewerkers uit het onderwijs, die in de dagdagelijkse taak de zorg voor ons milieu in het algemeen en voor de ons omringende natuur in het bijzonder, een beetje meer aandacht willen zien krijgen.

De Natuurwerkgroep vergadert eens per maand, uitgezonderd de zomermaanden. De vergaderingen hebben plaats ten huize van Mien Verdingh, Vossenbergsstraat te Hasselt, behoudens andere afspraken.

De voorlopige algemene doelstelling wordt geconcretiseerd via het uitwerken van werkbladen, die de leerkracht voor de klas, leek of specialist, in staat moet stellen om op een boeiende, pedagogisch-didactisch verantwoorde wijze, lessen in de natuuroriëntatie aan de leerlingen over te brengen. Waar mogelijk krijgt deze werkwijze eveneens zijn instap binnen de instrumenteel-culturele vaardigheden, de expressievakken en het ruime gebied van de wereldoriëntatie.

De leidraden voor het werk zijn terug te vinden in de leerplannen werkelijkheidsonderricht-natuurkennis, de opdrachten voor een eigentijdse katholieke basisschool en het werkplan wereldoriëntatie van de C.R.K.L.O., uitgave '85.

In de bijgevoegde lijst vindt U een opsomming van de onderwerpen die tot hiertoe reeds uitgewerkt werden. Een aantal van deze onderwerpen zijn eveneens reeds gebruiksklaar. Momenteel wordt er gewerkt om een werkgeheel rond de biotoop "De Weide" gebruiksklaar te krijgen. In haar experimenteel stadium kan dit vervolgens in een aantal scholen uitgeprobeerd worden.

Voor verdere informatie rond NABOL en haar werking bent U steeds welkom op het secretariaat of bij een van de leden.

Voor de werkgroep

Ludo Vandewal

Membruggenstraat 43

3711 Tongeren

Lijst van de bewerkte onderwerpen NABOL:

Afgewerkt: Planten 1, planten 2 (algemene inleiding op de bestudering van een plant), madeliefje, speenkruid 1, speenkruid 2

Bewerkt: De grove den, de berk, dotterbloem, wilgachtigen, pinksterbloem, zo groen als gras, de merel

Opgesteld: De koe, de mol, de paardebloem, de boterbloem, de gewone ereprijs, de brem, klein kruiskruid, tamme kastanje, weide grenzen, het logboek.

Zij Hebben Gezegd:

"De oorlog is letterlijk een beestig gebeuren. Merkwaaardig genoeg is het vooral de mens die er gebruik van maakt." (Thomas More + 1535)

"Bedenk hoe weinig vuur er nodig is om een groot bos in brand te steken."
(Jacobus 3,5)

Lichting 85

Op 7 december werden in Aldenbiezen 66 kersverse natuurgidsen gediplomeerd, waardoor het totaal voor Limburg op 583 gidsen werd gebracht.

We willen hier alle nieuw-gediplomeerden van harte feliciteren voor hun volharding en inzet bijna een jaar lang. Maar ook gaat de dank en de gelukwensen van de ganse bestuursgroep uit naar de begeleiders en lesgevers die onvermoeibaar zaterdag na zaterdag op post waren.

De lijst van de lichting 1985 volgt hierna, met hun adres en de titel van hun eindwerk en keuzeopdracht. Het is aan de milieuverenigingen om deze mensen op te vangen. Velen zijn graag bereid om te helpen, als men hen maar vraagt. T.D.

Baldewijns Hilde	St. Stefanusstraat 38 3770 Bilzen	
* Wandelen in en rond Millen / beheerswerken		
Beckers Frans	Zuurbroekstraat 11 3610 Zutendaal	011/363630
* Rondje om de Hesselberg te Zutendaal / Documentatiemap "En de boer..."		
Bourgeois Anne	Maastrichtersteenweg 190 3700 Tongeren	012/232917
* Berg, een haspengouws dorpje / Wilde vruchten + tekeningen		
Brien Claire	Torenstraat 11 A 3500 Hasselt	011/273309
* Daelheide wandeling te Zonhoven / Amfibieën overzetactie		
Bruyninckx Jean	Bredeweg 21 3723 Kortesseem	
* Lanaye tussen Maas en Kanaal / Diareeks		
Castro Jean	Herkebamstraat 1 3751 Munsterbilzen	011/415686
* Bilzen waar Kempen en Haspengouw vriendschap sluiten		
* Milieureglementering in Bilzen/ Natuurzoektocht Overpelt		
Ceelen Rigo	Bloemendaalstraat 16 3751 Munsterbilzen	011/412629
* St. Amorpad in de Keha te Munsterbilzen / Diareeks		
Claessen Brigitte	Kukkelbosstraat 11 3610 Diepenbeek	011/336256
* Om en bij Terherken te Diepenbeek / Beheerswerken.		
Claessen Edith	Kukkelbosstraat 11 3610 Diepenbeek	011/336256
* Om en bij Terherken te Diepenbeek / Beheerswerken.		
Coenen Betty	Klein Hobosstraat 1 3583 Overpelt	
* Bilzen, waar Kempen en Haspengouw vriendschap sluiten.		
* Systematisch overzicht Plantenrijk / Natuurzoektocht Overpelt		
Comhair Odillon	Neremweg 19 3740 Bilzen	011/415523
* De Kattenberg te Bilzen / Beheerswerken.		
Contipelli Johny	Simon Stevinlaan 38 3500 Hasselt	
* Kinder en gezinsboerderij kiewit te Hasselt / Zure regen		
Dams Ludo	Heiseltstraat 4 A 3890 Gingelom	011/486942
* Wandeling op Heiselt / Beemden te Overbroek gelinden		

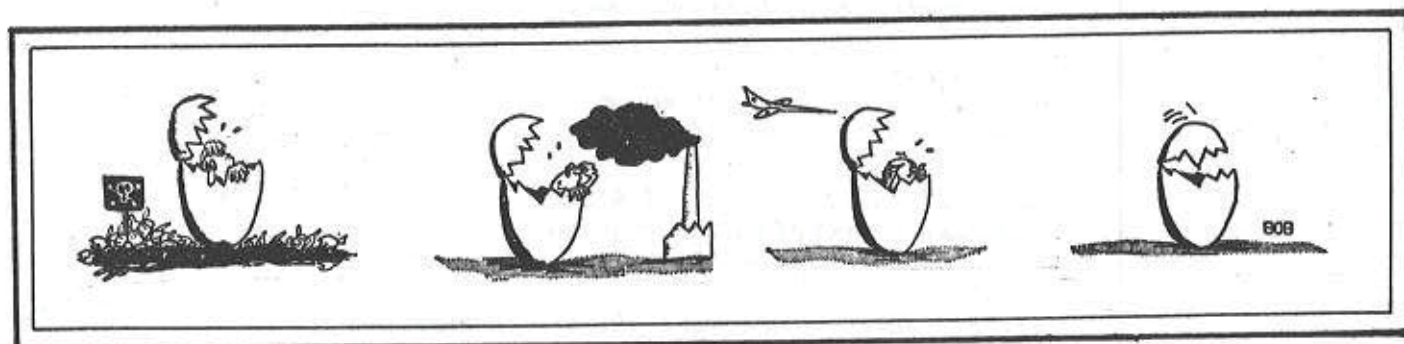
- Daenen Liliane Ambiorixstraat 41 3700 Tongeren 012/233471
 * Dijkenwandeling te Diepenbeek / Excursiegids
- Debaye Marleen Grootloonstraat 155 3840 Borgloon 012/741393
 * Driedorpenwandeling : Gotem- Hendrieken- Voort / Beheerswerken
- De Clercq Lieve Steenbergstraat 72B 3500 St.Lambr.Herk 011/311634
 *Domein Kiewit Hasselt (3de graad LO) / De bijenstaat
- Dirckx Joseph Eisdenweg 179 3640 Maasmechelen
 * Domein Alicebourg lanaken / Exploratietocht : het bos / Verspreiding zaden
- Dupae Eddy Boudewijnlaan 80 3800 Tongeren
 * Wandelgids Gelmen / Beschrijving beemden Overbroek Gelinden.
- D'Huys Alain Gaarveldstraat 24 3500 Hasselt 011/274021
 *Herfstwandeling Jekeroever en Grootmeers te Mal / Bio-indicatoren.
- Fuchs Chris Onderwijslaan 85 3610 Diepenbeek 011/335226
 * Dijkenwandeling te Diepenbeek / Excursiegids.
- Geuten Marielle Putstraat 15 3700 Tongeren
 * Lanaye tussen Maas en Kanaal / Beheerswerken.
- Goedeme Guido Kerkhenisstraat 7 3700 Tongeren 012/230903
 * Van Henis naar 's Herenelderen en terug / Kruiden in mijn tuin.
- Hermans Francy Kabricht 18 3758 Vlijtingen 012/452491
 *Riemsterbeemden / Diareeks
- Jacobs Huberte Ottenburgstraat 39 3780 Nerem 012/236991
 * Herfstwandeling in oostelijk Tongeren: Nerem / Kruiden in tuin en keuken.
- Jacobs Tony Rozenstraat 2 3830 Wellen
 * Steenbroek en Schabos te St. Huibrechts-Hern / Nestkasten zelf maken.
- Jans Jos Hoogveldstraat 30 3740 Beverst 011/414708
 * Wandeling in Schoonbeek / Groen en milieu op een vrije zender
- Jeurissen Godelieve Generaal Lemanstr 41 3500 Hasselt 011/272060
 * Domein Borggrave Bokrijk / Kruidengids
- Jorissen Hendrik Kapelstraat 8 3740 Bilzen 011/415348
 * Kattenberg te Bilzen / Beheerswerken
- Jorissen Edith Oudstrijdersstraat 2 3760 Lanaken 011/713356
 * Wandeling in Pietersheimbos / Basiscursus voor tuinierders
- Kekus Danina Wiemesmeerstr 72 3600 Genk 011/385225
 * De vijvers van Hengelhof / Eetbare bessen
- Kerkhoven Guido Paalsteenlaan 51 3761 Lanaken 011/715089
 * Herbricht uiterwaarden van de Maas / Beheerswerken
- Konings Jan Kastanjewal 54 3700 Tongeren 012/230715
 * Vijvers Hengelhof / Documentatiemappen / Beheerswerken
- Lambrechts Hilde Neremweg 22 3740 Bilzen 011/411708
 * De Kattenberg Bilzen / Beheerswerken
- Lormans Stephan Meershovenstraat 26 3740 Bilzen 011/413272
 * Groenendaal Bilzen / Talud albertkanaal Eigenbilzen - Gellik

Maes Greet	St. Jobstraat 133	3540 Heusden	011/250774
* Natuurhistorische wandelgids / Landschapsbeschrijving			
Manteleers Renilde	Simon Stevinlaan 38	3500 Hasselt	011/210849
* Kinder-en gezinsboerderij Kiewit Hasselt / Grassen			
Mercken Maurits	Pauwengraaf 91	3640 Maasmechelen	011/764944
* Wandelzone Dilserbos / Vruchten en zaden			
Moermans Stephane	Hundelingenstr. 48	3890 Gingelom	011/483753
* Wandeling in Jeuk / Inventarisatie			
Moons alfons	Reitje 12	3610 Diepenbeek	011/321668
* Het Kwalakerbroek te Houthalen / Van ei tot bij.			
Neven Guido	Grensweg 10	3601 Zutendaal	011/713555
* Langs de Roelerbeek te Zutendaal / Geneeskracht planten en vruchten			
Neven Guy	Nieuwe Winningstraat	3500 Hasselt	
* Sterrebeekwandeling te Hasselt / Beheerswerken			
Noben Marie- Jeanne	Jonckholtstraat -	3746 Hoelbeek	011/411670
* Herfstwandeling te Jonckholt / Bomen onze vrienden !			
Noben Peter	Jonckholtstraat -	3746 Hoelbeek	011/411670
* Herfstwandeling te Jonckholt / Kruiden en hun gebruik			
Noelmans Hilde	Leopoldwal 36	3700 Tongeren	012/232133
Herfstwandeling Souwbroek rijkhoven / Leerwandeling 3de graad			
Ombelets Hilde	Riemsterweg 17	3740 Bilzen	
De Kattenberg te Bilzen / Beheerswerken.			
Oosterbosch Truda	Dennebosstraat 1	3740 Bilzen	011/416484
* De vallei van de Ziepbeek Rekem / Bomen onze vrienden.			
Opsteyn Peter	Groenstraat 30	3620 Lanaken	011/717356
* Wandelen door het Colmontveld te Rekem / Beheerswerken.			
Paulussen Jos	Jagerstraat 28	3610 Diepenbeek	011/336962
* Het Lutseluspad te Diepenbeek / Documentatiemap			
Poelmans Helena	Gaarveldstraat 24	3500 Hasselt	011/274021
* Herfstwandeling Jekeroever en Grootmeers te Mal / Bio-indicatoren.			
Poesen Rudi	Lochstraat 10	3745 Eigenbilzen	
* Groenendaal Bilzen / Lessenreeks i.v.m. planten			
Prentis Josepha	Hoekstraat 3	3520 Zonhoven	011/818145
* Daalheide Zonhoven / Amfibienoverzetactie 1985			
Reynkens Koen	Wilgenstraat 84	3530 Houthalen	011/380536
* Domein Kelchterhoef Houthalen / Kerkuilenproject			
Smeets Godelieve	Lankgracht 152	3703 Piringen	011/237362
* Langs de dorpen Piringen en Widooie / Beheerswerken			
Smeets Lene	Zilverdennenlaan 53	3762 Gellik	011/715176
* Wandeling in de Maasvallei te Lanaken / Zure regen / Beheerswerken			
Smeets Louis	Zilverdennenlaan 53	3762 Gellik	011/715176
* Wandeling in de Maasvallei te Lanaken / Zure regen / beheerswerken			

- Smet Julien Zavelvennestraat 129 3500 Hasselt 011/211331
 * Sterrebeekwandeling te Hasselt / Beheerswerken
- Snellings Jules Langenakkerstr 43 3830 Wellen
 * Steenbroek-Schabos te ST. Huibrechts-Hern / Domein Alicebourg te Lanaken.
 * Verslag symposium: fruitvariëteiten van verleden tot heden
- Thoonen Gilbert Koekoekstraat 5 3751 Munsterbilzen 011/414829
 * St. Amorpad in de Keha te Munsterbilzen / Beheerswerken.
- Vandegoer Jan Heseputterstraat 5 3745 Eigenbilzen
 * De talud v/h Albertkanaal Eigenbilzen-Gellik / Inventarisatie
- Vandenholt Christine Visserijstraat 35 3610 Diepenbeek 011/339666
 * Visserij -Dautenvijvers te Diepenbeek / Bomen en struiken in de herfst.
- Vandenholt Margaretha Visserijstraat 35 3610 Diepenbeek 011/339666
 * Visserij -Dautenvijvers te Diepenbeek / Bomengids
- Vanderbemden Karien Steenweg 22 3240 Gingelom
 * Wandelroute Gorsem Duras / Beheerswerken
- Vandoren Erna Eik 7 3740 Bilzen
 * 2 wandelingen door Bilzen / Milieu-zoek-fietstocht door Bilzen.
- Vanseer Jean-Louis Beukenbergweg 61 3700 Tongeren 012/236846
 * Rond "Eikelenberg " te Tongeren / Domein Alicebourg Lanaken
- Vandormael Jos Houterstraat 77 3762 Gellik 011/715034
 * St. Amorpad in de Keha te Munsterbilzen / Beheerswerken.
- Wijnen Valentin Gansterenstraat 11 3730 Hoeselt 011/414193
 * "De Hoalstoat " te Hoeselt (Inventarisatie) / Diareeks

Bovenstaande gegevens worden z.b. in de computer gestopt en voor het nageslacht bewaard. U wordt dan ook vriendelijk maar toch zeer dringend gevraagd alle adres- en telefoonveranderingen onverwijld te melden. T.D.

KERSVERSE NATUURGIDSEN OPGELET ! Wie het enige echte onvervalste natuurgidsen-badge wil, kan dit bekomen op de jaarvergadering van 12 april te Tongeren.

Kort

*** De milieuraad van Heusden-Zolder richt een cursus NATUURINZICHT in te Viversel Zolder, in het jeugdhuis JOVITA Gildestraat 2 3540 Heusden Zolder. De cursus begint op zaterdag 12 april en eindigt op 7 juni.

Inlichtingen en inschrijving:

Karel Borgs Reeënlaan 2 3540 Heusden Zolder Tel 011-252897

Eddy Ceyssens Heuvelstraat 98 3550 Heusden Zolder Tel 011-537061

*** De Stichting Limburgs Landschap is op zoek naar bekwame gidsen, die groepen zouden moeten begeleiden in haar natuurgebieden:

- het Stramproyerbroek in Kinrooi
- De Bosbeek in Maaseik
- De laambroeken en de Gust Claes heide te Heusden Zolder
- het Rijsbroek en de Teugelenbeemden in Hoeselt
- de oude arm van de Zuid-Willemsvaart in Lanklaar

Geïnteresseerden kunnen telefonisch in kontakt treden met:

Paulette Dewalheyns Tel 011-225711 toestel 657

*** Voor wie de handen uit de mouwen wil steken kan terecht voor BEHEERSWERKEN op 5 april in de Staatsbossen van Schoonbeek ofwel in de Schoonbeker beemden. Samenkomst 9 uur Kerk Beverst.

*** Een bloemetje voor Leo Noten die al onze administratieve gegevens in zijn computer stopte. Hij zorgt nu voor onze adresvignetten, maar ook voor uitgebreide informatie over het potentiaal aan natuurgidsen per gemeente en over alle biotoopstudies of wandelbrochures die er in Limburg bestaan. Wie bepaalde informatie wil, geeft een seintje aan de redactie. In de mate van het mogelijke wordt hij geholpen.

*** Van 1-4 april richt de Kinderboerderij te Hasselt een cursus in, "Natuur speels beleven," bestemd voor jeugdleiders, leerkrachten en N.G. Inl: 011-210849

stadgenoot

Jan G. Elburg

*hij is het licht vergeten
en het gras vergeten
en al die kleine levende kevertjes
en de smaak van water en het waaien*

*hij is de geur vergeten
van het hooi de grijze vacht van de schapen
de varens de omgelegde aardkluiten*

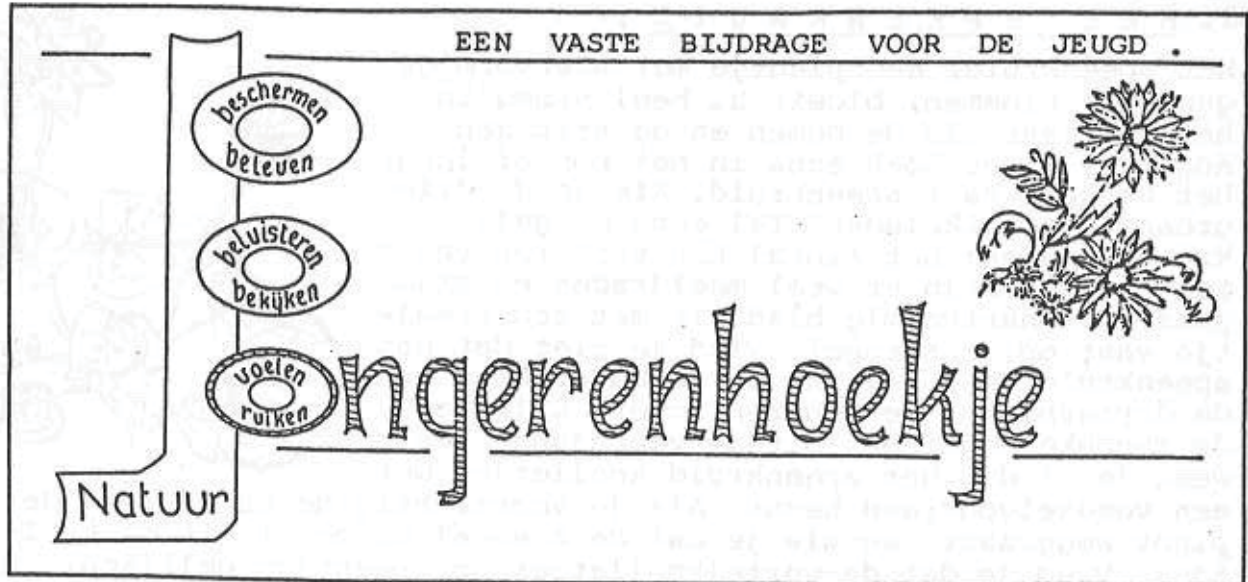
*zijn binnen is geen nest zijn buiten
geen buiten zijn tuin een vaas*

*hij is ook
de bliksem vergeten de rauwe
hagel op zijn voorhoofd*

*hij zegt niet: graan meel brood
hij ziet de vogels niet weggaan
en de sneeuw niet komen*

hij zal bang en verongelijkt doodgaan

EEN VASTE BIJDRAGE VOOR DE JEUGD .

L E N T E M O E T J E B E L E V E N !

VOORJAARSBLOEMEN .

Voorjaarsbloemen
bijtjes zoemen
om je heen.

Fijne geuren
bonte kleuren
mooi doorheen.

Ik wil je plukken
en uitrukken
een voor een.

NEEN , BLIJF GROEIEN VERDER BLOEIEN HIER ALLEEN.

Wim Dobbeleers.

SPEENKRUID

SALOMSZEGEL

DOTTERBLOEM

LELIETJE VAN DALEN

NARCISSEN

KROKUSSEN

Ze vormen de eerste kleurenpracht. Waar komen ze toch vandaan en waar halen ze hun voedsel? Wel, de voorjaarsbloemen zoals de sneeuwkllokjes, tulpen, hyacinten hebben geen voedsel nodig uit de grond. Ze hebben hun eigen voorraadschuur, de BOL. Bollen zijn precies uien. Zoek zo een bol. Als je deze bol overlangs doorsnijdt, zie je midden daarin het miniatuurplantje en er omheen dikke vlezige rokken die de voorraad bevatten. De opschietende plant gebruikt dat voedsel. Later neemt de plant voedsel uit de grond voor zijn verdere ontwikkeling en voor de opbouw van een nieuwe voorraadschuur voor het volgend jaar.

Er zijn nog andere vroegbloeiërs zoals bosanemoon. Ze hebben hun voorraden opgespaard in vlezige ondergrondse WORTELSTOKKEN.

Bij het speenkruid zit de voedselvoorraad in zijn KNOLLETJES. Met het opgeslagen reservevoedsel van vorig jaar in de knolletjes, kan het nu zeer vroeg beginnen te bloeien.

K I J K J E E V E N M E E N A A R E N K E L E
V R O E G B L O E I E R S :

- HET SPEENKRUID

- DE DOTTERBLOEM

1. HET SPEENKRUID :

Het speenkruid, een plantje met stervormige goudgele bloemen, bloeit al heel vroeg in het voorjaar als de bomen en de struiken nog kaal zijn. Zoek eens in het bos of langs het beekdal naar speenkruid. Zie je de drie groenwitte kelkbladen? Tel eens de gele kroonblaadjes; het aantal kan variëren van 8 tot 12. Ook zijn er veel meeldraden en stampers. Het hartvormig blad zit met een steel-tje vast op de stengel. Vind je niet dat het speenkruid veel lijkt op de boterbloem en de dotterbloem? Ze behoren immers alle tot de ranonkelachtigen. Uit de voorgaande tekst weet je al dat het speenkruid knolletjes met een voedselvoorraad bevat. Als je voorzichtig de aarde rond de plant weggraaft dan zie je dat de stengel opschiet uit de knolletjes. Vind je dat de wortelknolletjes op speentjes lijken; vandaan de naam "speenkruid". Tijdens de groei verschrompelen de knolletjes en dan verdwijnen ze volledig. Als je goed kijkt, zie je tussen de bladsteel en de stengel kleine okselknolletjes. Na de bloeitijd vallen de okselknolletjes met reservevoedsel op de grond en hieruit kan het volgende voorjaar opnieuw een plantje te voorschijn komen. WONDERLIJK HE ?

2. DE DOTTERBLOEM :

Je treft dotterbloemen aan in zonnige weilanden en aan de waterkant. Bewonder de dooiergele bloemen met de honderd meeldraden. Je ziet geen verschil tussen de kroon- en de kelkblaadjes omdat beide even groot en geel gekleurd zijn. De dotterbloem lijkt veel op de boterbloemen en behoort ook tot dezelfde soort: de ranonkelfamilie. De bloemen zijn niet bang voor de regen, hun dooiergele blaadjes blijven open en vangen het water op als het regent. Weet je dat bv. een madeliefje zijn blaadjes sluit. De vorm van het blinkend donkergroene blad is nier- tot hartvormig. En de bladrand is die gezaagd of getand? De dotterbloem trekt veel insecten aan, omdat ze vroeg bloeit en haar nectar niet diep ligt. De honing wordt door klieren aan de basis van de stamper afgescheiden. Alle delen van de dotterbloem bevat een bijtend scherpe smaak waardoor het vee de dotterbloem niet lust. Wel werd uit de bloemen geperst sap vroeger soms gebruikt voor het kleuren van boter. Nadat de bloem bevrucht is, groeien in een krans enkele kokervruchten die bij vochtig weer opengaan.

Eigen Uitgaven

DE HOGE VENEN door Rik Schuiten 50 frank
Ontstaan en uitzicht, fauna en flora van ons grootste natuurgebied.
Beschrijving van de mooiste bezienswaardigheden en 7 uitgestippelde wandelingen.

GEOLOGIE VAN BELGIË EN LIMBURG door Frans Keijers 50 frank
Geologie op een boeiende en begrijpelijke manier geschreven. Onmisbaar voor
elke natuurgids.

ZEELAND door Theo Dreesen 50 frank
 Wordingsgeschiedenis van het Zeeuwse landschap, geboetseerd door mens, water
 en wind, met beschrijving van de interessantste excursiepunten.

HOE DOEN WE HET ? door Liliâne Dedroog 30 frank
Een beknopte geïllustreerde handleiding voor het determineren van planten.
Een onmisbaar hulpje bij het gebruik van een flora.

MET KAART EN KOMPAS door Theo Dreesen 20 frank
Beknopte handleiding voor het werken met stafkaart of kompas.

Alle uitgaven kunnen besteld worden bij Theo Dreesen Neeroeterenstraat 53
3671 Opoeteren. Tel 011-864354. Na bestelling ontvangt men een rekening.

Kruisende Woorden

Oplossing decembern timer 4/85

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	W	I	N	T	E	R	B	E	D	
2	A	D	E	L	A	A	R		A	S
3	N	O	E		G	N	O	E		P
4	T		R	A	L		M	R		I
5	S	C	H	R	E	E	U	W	E	N
6		H	O	C		E	S	T		T
7	R	A	F	A	E	L			N	H
8	E	L		D	A	D	E	L		O
9	I	E	D	E	R	E	E	N		U
10	T	T	Z		L		N	O	O	T

Horizontaal: 1. Sleutelbloem
2. Riviervis - bijwoord
3. Griffel - Zangvogel
4. Zeezwaluw - Verenigde Staten (afk.)
5. Fraaie witte bloem - Beweide
6. Rattenkruit - Edel
7. Luitenant (afk.) - Plantengeslacht
8. Avena - Achtervoegsel
9. Gekweekt plantengeslacht (Lat.) - vogelproduct
10. Bevreest

Vertikaal :

1. Vloering van rijshout - vader
2. Uitheems roofdier - Waals dorp, bekend om zijn grotten
3. Gevreesd kruipdier
4. Ingenieur (afk.) - Afrikaanse roofvis (ook in aquarium)
5. Motorschip (afk.) - Ontkenning - ECT (Invullen)
6. Gewestelijke naam voor warkruid
7. Stadium van gedaante verwisseling - gewicht (afk.)
8. Herfstbloemen
9. Voorzetsel - vroegr rondtrekkende kooplieden in de Kempen
10. Vorm van de stinkzwam

Opgave maartnummer 1/86

[illegible]

Inzending : Edgard Stevens Nijverheidslaan 17 3740 BILZEN